

AGOSTO WA 2019

MUWONELELI

A ZIVISA MFUMO WA JEHOVHA

MISUNGO YA TIMHAKA TI TI NO GONDWA NGU:
30 KA SETEMBRO KALA 27 KA OUTUBRO WA 2019

NDANDO 128

Timisela kala magwito

ATI HI NO TI GONDA

Ku si nga ni mhaka ni ti to hi ni mbimo muni hi txi thumela Jehovha, ti lava hi simama hi vitwa ngu di-dhawa da moya ni kutshu-kwatisa wukhozeli wathu. Paulo a kuzetile vanawe ti to va si gumi mtamo! A ti a nga bhalela Vafilipiya, ti nga hi kuzeta ngutu ni ku hi vhuna ti to hi tsanisela ka livilo la wutomi wo mbi na magwito. Gondo yiya yi na hi komba ti to hi nga mathumisisa kutxani mapswi a Paulo.

“Kha hi gumi mtamo”!

“Ngu toneto, kha hi gumi mtamo.”—2 VAK. 4:16.

MAKRISTU ma ka livilo la wutomi wo mbi na magwito. Mwendo hi ngadi kukhata kututuma mwendo se hi ni malembe, ti lava hi simama hi tutuma kala hi hoka magwito. Txi-alakanyiso atxi Paulo a nga ninga Makristu a Filipiya txi nga hi vhuna ti to hi humelela ka livilo lathu. Mbimo yi va nga amukela dipapilo da Paulo, vamwani ti nga maha se va ti ni malembe o tala va txi thumela Jehovha. Phela va ti tutuma kwati, kambe Paulo a va khumbutisile ti to ti lava ve simama ve tutuma ngu kutimisela. Ene a ti lava ti to ve simama ve lon-disela txikombiso txakwe txo “tsimbila kuya magwito.”—Vaf. 3:14.

² Txi-alakanyiso txa Paulo txi ti hokile ngu mbimo. Vanathu va ti xaniswa kukhukhela makhatoni ka kusimekwa ka dibanza. Ngu dilembe da 50, Paulo ni Silasi va tumete txirambo txa Txizimu txo khene: “Ngono Makedhoniya.” (Mith. 16:9) Se vona va to tsula Filipiya ve va txhumayela mahungu a manene. Kona kheya, va ti ya mana Lidhiya, awu ‘Mkoma a nga tula mbilu yakwe, kasiku e engisa’ mahungu a manene. (Mith. 16:14) Kha swela, ene ni vamwayani kwakwe va to bhabhatiswa. Kambe, Sathani a txo wonetela. Majaha a di-dhoropani ma to ñola Paulo ni Silasi me va yisa ka valamuli ve ya va hembela makuhu o khene va wusa vhilinganya di-dhoropani mule. Toneto ti mahile to Paulo ni Silasi ve pekwa, ve khotelwa ve tshumela ve gelwa ti to ve huma didhoropani mule. (Mith. 16:16-40) Ina vona va gumile mtamo? Nadha! Se vanathu vale va dibanza dile da diphya ko? Vona va timisete, ve hi vekela txikombiso txa txinene! Kha ti kana-

1. Makristu ma fanete me maha txani ti to me weta ka livilo la wutomi wo mbi na magwito?

2. Ngu kutxani txialakanyiso txa Paulo txi nga ti hokile ngu mbimo Filipiya?

kanisi to vona va tsanisilwe ngutu ngu txikombiso txa Paulo ni Silasi.

³ Paulo a ti ti emisete kwa mbi guma mtamo. (2 Vak. 4:16) Ngu toneto, ene a txi ti ziva to kasi ku e tutuma kala magwito, ti ndi na lava e zumba a di vekile mapimo ka livilo lakwe. Hi nga gonda txani ka txikombiso txa Paulo? Ngu sihi sikombiso sa masiku a ngwenos sihi kombisako ti to hi nga xula sikarato o va sihi ni sihi? Ni ku, themba yathu ya mangwana yi nga hi vhunisa kutxani ti to hi ti emisela kwa mbi guma mtamo?

HI NGA VHUNWA NGU TXIKOMBISO TXA PAULO

⁴ Alakanya ngu totshe ati Paulo a nga txi maha mbimo yi a nga bhalela Vafilipiya. Ene a ti khotetwe Roma. A si na kutsimbila e txhumayela. Kambe a ti zumba a di ñolekile ngu kutxhumayela ava va nga ti mu pfuxela ni kubhala mapapilo me ya ka mabanza a kule. Ngu ha kufanako, ni nyamsi Makristu o tala aya ma si ti kotiko kuhuma, ma londola kutxhumayela ava va va pfuxelako. Va tshumela ve bhalela mapasi ava ti si kotekiko ku ve manana navo.

⁵ Mpostoli Paulo kha tumelela kuhumelela kwakwe i di ngadi mfarisi mwendo tiphazamo takwe ta kale ti mu tsulupeta kuthumela Jehovah. Ene a ti khene “kudivala ati ti ku msana” i ti ta lisima kasi “kukarateka ni londeta asi si ku masoni,” i ku kuweta livilo ngu nzila ya yinene. **(Lera Vafilipiya 3:12-14.)** Ngu tihi ati ti nga vako ti di tsulupetile

3. Ngu tihi ati Paulo a nga txi tiziva? Ngu sihi siwotiso asi hi no bhula ngu sona?

4. Paulo a simamisile kutxani e txhumayela ku si nga ni mhaka ni siemo sakwe?

5. Ngu kuya ngu Vafilipiya 3:12-14, nji txani txi nga vhu-na Paulo ti to a si tsulupetwi?

Paulo? Txo khata, ati gondile sikolwa sa hombe ngutu. Hambiketo, ene a ti woni kota “nzambwa.” (Vaf. 3:3-8) Txa wumbidi, kha tumelela kutipfa mnando ku mu thela dikhodho ngu mhaka yo xanisa Makristu. Se txa wuraru, kha nga pimisa to se a mahile to tala ka Jehovah. Paulo a ti veka mihando ka mthumo wakwe wa Wukristu ku si nga ni mhaka ni kubetwa jele, kupekwa, kubalise-lwa ngu marigwi ni tiphango ta tingalava kupata ni kupwata so dya ni siambalo. (2 Vak. 11:23-27) Hambi keto, ku si nga ni mhaka ni ti se a nga ti mahile mwendo ti nga mu humelela, Paulo a ti ti ziva to a fanete e tsimbila. Nathu ku laveka hi maha toneto.

⁶ Hi nga mu etetelisa kutxani Paulo ka “kudivala ati ti ku msana”? Ti nga maha vamwani kwathu ti txi lava ve lwa ni dikhodho ngu mhaka ya sionho sa kale. Ti di ngeto, u nga khata kugonda ngu digandelo da m’tirulo wa Jesu! Ngako hi txi gonda, hi alakanyisisa, ni kumaha mkombelo ngu mhaka yoneyo ya lisima, ti nga hi vhuna kuzumba hi si karateki ti si laveki. Hi nga leka ku ti xanisa ngu mhaka ya sionho asi hambu Jehovah a nga hi divalela. Wona gondo yimwani yi hi nga yi gondako ka Paulo. Ti nga maha vamwani va di lekile mithumo ya timale ti to ve thumela Jehovah. Ti di ngeto, hi divala ta msana ngu kulamba kutshumela hi wonetela silo sa nyama asi hi nga thukako hi di si lekile. (Mit. 11:4-6; Ekl. 7:10) “Kudivala ati ti ku msana” ti nga pata ni mthumo wu hi nga vako hi di wu mahile ka Jehovah mwendo sikarato asi hi nga si timisela mbimo yi yi nga pinda. Phela kuwona ati Jehovah a nga hi mahela mbimo yi yi nga pinda ti nga hi tshuketisa hafuhi

6. Ngu tihi timwani “ati ti ku msana” ati ti nga lavako hi ti divala?

Ka livilo la wutomi, ti lava hi vayiela
sitsulupeta hi wonetela hakhelo yathu
(Wona ndimana 7)

nayo. Kambe kha hi lavi kumaha ngu kude-
faa, hi alakanya to se hi thumile.—1 Vak.
15:58.

⁷ Pawulo a ma pffisile kwati mapswi awa a
Jesu: “Zamani ngu mtamo.” (Luka 13:23,
24) Kufana ni Kristu, Paulo a txi ti ziva to a
ti fanete kuzama ngu mtamo kala magwito.
Ngu toneto a fananisile wutomi wathu kota
Makristu ni livilo. (**Lera 1 Vakorinto 9:24-
27.**) Awu a tutumako a fanete e veka mapi-
mo aha a ku ya gwitela kona, e vayilela si-
khulumeta. Ngu txikombiso, ti nga maha va-
tutumi va txi tutuma ngu nzila ayi ku nga
fofa sitolo ni simwani so tsulupetela. Alaka-
nya ngako awu a tutumako a txo ta atxi
ema e wona asi si kombiswako sitolo! Ene a
nge ganyi! Nanathu hi fanete hi vayilela si-
khulumeta ka livilo lathu la wutomi. Hi txi
zumba hi di vekile mapimo athu ka hakhelo,
hi zama ngu mtamo kufana ni Paulo, hi na yi
mana hakhelo!

7. Ngu kuya ngu 1 Vakorinto 9:24-27, kulaveka txani ti to
hi ganya ka livilo la wutomi? Womba txikombiso.

SIKARATO SI SI NGA DUKAKO LIKHOLO LATHU

⁸ Konkuwa he bhuleni ngu sikarato siraru
asi si nga hi godholisako. Txo khata, ngu
loko ati hi nga ti ti rinzete ti si humeleli ngu
mbimo ya kona. Txa wumbidi, hi txi gume-
lwa ngu mtamo ngu mhaka ya tanga. Txa wu-
raru, sikarato so mbi pinda. Hi nga wuyelwa
ngu kuziva to vamwani va si xulisile kutxani.
—Vaf. 3:17.

⁹ *Ngako ati hi ti rinzelako ti si humeleli.*
Ngu mtumbuluko wathu hi emela silo sa si-
nene asi Jehovha a nga hi thembisa. Phela,
mprofeti Habhakuki a kombete Jehovha ku
e gumisa wubihi wu wu nga ti ditikoni ka Ju-
dha, kambe Jehovha a mu gete ku khene a
na “verele.” (Hab. 2:3) Hambi keto, ngako
ati hi ti rinzelako ti si hoki, ti nga thuka ti hi
godholisa. Hi nga guma mtamo. (Mav. 13:
12) Eto ti humelete ngu ma 1900. Ka yoneyo
mbimo ava va nga ti sawutwe va ti emete ku-

8. Ngu sihi sikarato siraru asi hi no gonda ngu sona?

9. Ngako ati hi ti rinzelako ti si humeleli ti nga hi gwesisa
kutxani?

mana hakhelo yo ya nzumani ngu 1914. Kambe, mbimo yi ti nga mbi humelela, vanathu vonevo vo thembeka va mahile txani ka txi-karato txonetxo?

¹⁰ Wona txikombiso txa vanathu vambidi va nga manana ni txikarato txonetxo. Mwanathu Royal Spatz a bhabhatisilwe ngu 1908 a di ni 20 wa malembe. Ene a ti tsaniseka ngutu to, na i si nga kale a na tsula nzumani. Ngu 1911, a wutile dihorana, se a di gete ku khene: “Wa ti ziva ati ti no humelela ngu 1914. I di ti to hi na txhadha, hi nga swelise-li!” Ina mpatwa wuwa, wu lekile kututuma ka livilo la wutomi mbimo yi wu nga mbi amukela hakhelo yawe yo ya nzumani ngu 1914? Ahim-him, nguko ta lisima kwawe i ti kutsakisa Jehovha, i si nga kumana hakhe-lo. Va ti tiemisete kututuma ngu kutimisela. Phela Royal ni Pearl va simamile ve thembe-ka kala ve heta txiavelo txawe txa ha mafuni ngu malembe o tala. Ditshuri to u emete ku-wona Jehovha a txi basisa ditina dakwe ni wukoma wakwe ni kuhetisisa sotshe sithe-mbiso sakwe. Tsaniseka to sithembiso sone-so si na hetiseka ngu mbimo ayi Jehovha a nga yi sawula. Kala ka mbimo yoneyo, he si-mameni hi zumba hi di bhisi ngu kuthumela Txizimu, hi si tumeleli kuswela ka ti hi ti ri-nzelako ti hi godholisa.

¹¹ **Kugumelwa ngu mtamo ngu mhaka ya ta-nga mwendo malwati.** Kuhambana ni vatutu-mi va mapalisana, awe kha ti lavi u va ni mtamo mmidini ti to u tsana ngu didha-wa da moya. Phela hambi ava va si ngako ni mtamo va ngadi va txi ti lava kumahe-la to tala Jehovha. (2 Vak. 4:16) Ngu txi-

10. Mpatwa wumwani wu mahile txani mbimo yi wu nga mbi amukela themba yo ya nzumani?

11-12. Hi nga simamisa kutxani hi thumela Jehovha ham-bi hi txi manana ni malwati? Womba txikombiso.

kombiso, mwanathu Arthur Secord* wa 88 wa malembe, awu a nga thuma Bhetele 55 wa malembe, a ti lwala. Ditshiku dimwani dhokodhela a mu tshuketete ha m’bhedhoni kwakwe. Ngu mapswi a manene a ti khene: “Mwanathu Secord, mmidi wuwa wu tsimbi-ti mipfhuka yo tala ka mthumo wa Jeho-vha.” Kambe Arthur a si veki mapimo akwe ka ti a nga maha kale. A to muwonetela, e se-kanyana a txi khene: “Ya, ditshuri. Kambe ta lisima hi nga ti hi nga maha. Ngu ti hi maha-ko kukhukhela nyamsi kala masoni.”

¹² Ti nga maha se i di kale u txi thumela Je-hovha kambe konkuwa u ti pfa nga kumahi to tala nga kale ngu mhaka ya malwati. I di eto, u nga godholi. Tsaniseka to Jehovha wa

* Wona Matimu a mwanathu Secord ka msungu wu wu ku khe-ne: “*A minha parte no progresso da adoração correta*”, ka *A Sentinela* ya 15 ka Janeiro wa 1966.

Themba ya Royal ni Pearl Spatz kha ya hetiseka ngu 1914, kambe va simamile ve thumela Jehovha malembe o tala

(Wona ndimana 10)

Hambi ku a nga ti kumbile, Arthur Secord (ngu txibhabha) a simamlie e tsimbila. Anatoly ni Lidiya Melnik va timisete ngu kuthembeka ti si nga ni mhaka ni sikarato so tala (Wona tindimana 11, 13)

wu khumbula mthumo wu u nga mu mahela msana. (Vaheb. 6:10) Konkuwa, khumbula to ku ti ningetela ka mthumo wa Jehovha hi nga kumaha ta tingi ka Jehovha. Hahanze keto, hi kombisa to hi ti ningetete ka Jehovha ngu kuva ni mawonelo a manene ni kumaha ti hi nga ti kotako. (Vakl. 3:23) Jehovha wa pfisisa siemo sathu ni ku kha rinzeli ku hi mu mahela to pinda ti hi ti kotako. —Marku 12:43, 44.

¹³ **Sikarato so mbi pinda.** Malanda mamwani a Jehovha ma tsanisete sikarato ni kuxaniswa malembe o tala. Ngu txikombiso, Anatoly Melnik* a ti ni 12 wa malembe mbimo yi tate wakwe a nga ñolwa e betwa jele ni kuyiswa Sibéria i nga ti mpfhuka wa 7.000 km ni Moldávia amu va nga ti zumba kona. Ku di pindile dilembe, Anatoly, mame wakwe, ni vakokwani vakwe ni vona va ñotwe ve yiswa Sibéria. Ngu mbimo, va txi ti kota kuya mitshanganoni ka txidhoropana tximwani i nga ti mpfhuka wa 30 km, ve tsimbila ka marigwi a jelo, ku txi titila ngutu ta tinene.

* Wona matimu a mwanathu Melnik, ka msungo wu wu khene: “Aprendi a amar a Deus desde pequeno”, ka *Desperta!* ya Outubro wa 2004.

13. Mhaka ya mwanathu Anatoly ni Lidiya yi hi kuzetisa kutxani kusimama hi tsimbila hambu hi txi va ni sikarato so tala?

Msana keto, mwanathu Melnik a hetile 3 wa malembe a di jele, kule ni msikati wakwe Lidiya ni mwanana wawe wa dihorana a nga ti ni dilembe dimwedo. Ku si nga ni mhaka ni sikarato siya, Anatoly ni mwaya wakwe va thumete Jehovha ngu kuthembeka. Konkuwa ene a ni 82 wa malembe, Anatoly a thuma Bhetele ka Ásia Central ka Komisawu ya Didhavi. Kufana ni Anatoly ni Lidiya, he simameni hi maha totshe ti hi ti kotako ka mthumo wa Jehovha, hi tsanisela nga ti hi nga mahisa tona masiku msana.—Vag. 6:9.

THEMBA YATHU YA HI NINGA MTAMO

¹⁴ Paulo a ti tsaniseka to a ndi na sikota kuheta livilo ni kumana hakhelo. Kota msawuleki, a ti emete kumana ‘txhatxhazelo ya kuxula ayi a dhanelwako yona nzumani ngu Txizimu.’ Hambu keto, kasi ku e mana hakhelo a ti woni to ti lava e simama e “tsimbila.” (Vaf. 3:14) Paulo a bhute ni Vafilipiya ngu txikombiso txa txienene ti to e va vhuna ve veka mapimo awe ka hakhelo yawe.

¹⁵ Paulo a khumbuxetile Makristu a Filipiya ti to vona va ndi na ya hanya nzumani.

14. Nji txani atxi Paulo a nga txi wona to a fanete e maha ti to e mana hakhelo?

15. Ngu kuhi kuhambana aku Paulo a nga kukombisa ka kuva Muroma ni ku va Mkristu kasi kuvhuna vasawuleki ve simama ve “tsimbila”?

(Vaf. 3:20) Ngu kutxani ti nga txi lava ve khumbula toneto? Ka masiku onewo, ku va Muroma ti txi tekwa i di ta lisima ngutu ta tinene.* Hambi keto, Makristu aya i nga ti va-sawuleki ma ti lumba mfumo wa wunene ngutu awu wu ndi no va katekisa. Se eto ti ti pala ngutu ku va Muroma! Ngu toneto, Paulo a kuzetile Vafilipiya a txi khene: “Khutalani kuhanya dwe ngu tifanelo ta Evhangelu ya Kristu.” (Vaf. 1:27) Nyamsi, Makristu aya i ku vasawuleki ma hi vekela txikombiso txa txinene txo simama me tsimbila kasi ku me mana hakelo yawe ya wutomi wo mbi guma nzumani.

¹⁶ Mwendo hi ni themba ya ha mafuni mwendo yo ya nzumani, hi fanete hi simama hi tsimbila ti to hi mana hakhelo. Ku si nga ni mhaka ni siemo sathu, hi nga woneni silo asi si ku msana; nem kuleka txilo txi hi vha-

* Aku Vafilipiya va nga ti fumwa ngu Varoma, vahanyi va didhoro-pani mule va ti ni malungelo o fana ni a Varoma. Ngu toneto, vathu va txi txi pfisisa kwati txikombiso txa Paulo.

16. Ngu kuya ngu Vafilipiya 4:6, 7 hi fanete hi maha txa- ni ku si nga ni mhaka ni themba yathu?

lela kukula ngu didhawa da moya. (Vaf. 3: 16) Ti nga maha hi txi wona nga txithembiso txa swela mwendo hi di ni sikarato sa diha- nyo. Ti nga maha se hi di tsanisete kuxani- swa malembe o tala. Hambi ka toneto, hi “nga karatekeni ngu txilo.” Kambe, he zivi- seni Txizimu sikombelo ni minavelo yathu, se txona txi na hi ninga kuthutha aku ku pi- ndako wotshe wuzivi.—**Lera Vafilipiya 4: 6, 7.**

¹⁷ Kufana ni m’tutumi awu a ti karatako ngutu mbimo yi a hokako magwito, nathu he zumbeni hi di vekile mapimo athu ka magwi- to a livilo lo ya kuhanyiswani. Ku si nga ni mhaka ni siemo sathu, he ti karateleni kutsi- mbila ngu litsako hi txi lwela silo sa sinene asi si ku masoni. Hi nga maha txani ti to hi tsimbila hi si mwalali ni kusimama hi timise- la? Msungu wu wu londiselako, wu na hi vhuna ku thangetisa ati ti fanelako ti to hi “kota kusawula ati i ku ta tinene ngutu.” —Vaf. 1:9, 10.

17. Hi na ta gonda ngu txani ka msungu wu wu londise- lako?

U NGA XAMULISA KUTXANI?

- Txikombiso txa Paulo txi hi vhunisa kutxani kutsimbila hi txi wonetela hakhelo?
- Hi nga simamisa kutxani hi tutuma ka livilo la wutomi ku si nga ni mhaka ni the- mba yo swela, malwati mwe- ndo tanga ni sikarato so mbi pinda?
- Nji txani txi nga vhuna Paulo ti to e tikarata ngutu?

NDANDO 127

Ni m'thu wo
zumbisa kutxani

ATI HI NO TI GONDA

Ti lava hi tsanisa
lirando lathu ka vanathu,
ngutu-ngutu konkuwa. Hi
nga vhunwa ngu txani ti to
hi kulisa lirando hambi ti
txi karata? Dipapilo di Pa-
ulo a nga bhalela Vafilipiya
di nga hi vhuna kuwona to
hi nga pfunisa kutxani li-
rando hambi hi txi manana
ni sikarato.

Pfunani lirando

“Ni kombela ti to lirando lanu li na kule ditshiku ni ditshiku.”

—VAF. 1:9.

MBIMO yi mpostoli Paulo, Silasi, Luka ni Timoti va nga hoka Filipiya, va ti ya mana vathu vo tala ava va nga ti tsa-kela mahungu a manene. Vanathu vonevo vo hiseka va mune, va simekile dibanza, se votshe vagondiswa va khatile ku ya mitshanganoni, ti nga maha va txi mahela mtini ka Lidhiya, i nga di mwanathu wu a nga ti ni wuha.—Mith. 16:40.

² Kha ta swela, dibanza di khatile ku va ni txikarato. Sathani a mahile to vathu va va nga ti zonda ditshuri ve lwisa Paulo ni va a nga ti navo. Paulo ni Silasi va ñotwe, ve kwapelwa ngu timhika, ve tshumela ve betwa jele. Mbimo yi va nga humiswa, va ti ya pfuxela vanawe ni kuva tsanisa. Ngu msana, Paulo, Silasi, ni Timoti va humile kasi Luka ti woneka nga a ti ngadi sate didhoropani mule. Se vanathu vonevo va vaphya va mahile txani? Ngu kuvhunwa ngu moya wo sawuleka, va simamile ve thumela Jehovha ngu kuhiseka. (Vaf. 2:12) Kha ti xamalisi aku Paulo a nga ti ti guleta ngu mhaka yawe!

³ Ku di pindile kona mu ka 10 wa malembe, Paulo a bha-lete dipapilo dibanza da Vafilipiya. Mbimo yi u lerako, u nga wona lirando ali Paulo a nga ti nalo ngu vanawe. A

1. Mba mani va nga simeka dibanza di di nga ti Filipiya?
2. Ngu txihi txikarato atxi dibanza di nga manana natxo?
3. Ngu kuya ngu Vafilipiya 1:9-11, nji txani atxi Paulo a nga kombelela Vafilipiya?

bhate tiya: “Txizimu i fakazi yangu ka ti to ani na xuva ku mi wona motshe, ngu lirando la Jesu Kristu.” (Vaf. 1:8) A ti khene a ti va mahela mikombelo. Ene a kombete Jehovha to e va vhuna ve kulisa lirando, ve tsaniseka ngu ti i ku ta lisima ngutu, ve va ni ditshuri, ve vayilela kukhuvekisa vamwani, ni kusimama ve veleka mihando ya wululami. Ti ha kubasani to mapswi a Paulo ma nga hi vhuna ni nyamsi. Konkuwa he wone ati Paulo a nga bhalela Vafilipiya. **(Lera Vafilipiya 1:9-11.)** Hi na gwita hi bhula ngu timhaka ati a nga ti womba ni kuwona to hi nga ti thumisisa kutxani yimweyo ngu yimweyo.

HE KULISENI LIRANDO

⁴ Jehovha a hi kombile lirando la hombe ngu kurumela Mwanana wakwe e ta fa ngu mhaka ya sionho sathu. **(Lera 1 Johani 4: 9, 10.)** Lirando la Jehovha li hi maha hi mu randa. (Var. 5:8) Hi fela ku mu randisa kutxani Jehovha? Jesu a xamute txiwotiso txonetxo mbimo yi a nga gela mmweyo wa Vafarisi a txi khene: “Randa Mkoma Txizimu txako, ngu yotshe mbilu yako, ngu wotshe moya wako ni otshe mapimo ako.” (Mat. 22:36, 37) Athu hi lava kuranda Txizimu ngu mbilu yotshe. Ngu toneto, hi lava to lirando lathu li kula li tiya mbimo yotshe. Paulo a gete Vafilipiya to lirando lawe “li na kule ditshiku ni ditshiku.” Hi nga litsanisisa kutxani lirando lathu ngu Txizimu?

⁵ Kasi ku hi randa Txizimu, ti lava hi txi

ziva. Bhiblia yi womba tiya: “Awu a si randiko, kha txi zivi Txizimu, nguko Txizimu, lirando.” (1 Joh. 4:8) Mpostoli Paulo a ti khene mbimo yi hi manako “wuzivi ni wutxhari” wa Txizimu, lirando lathu ngu txona la kula. (Vaf. 1:9) Mbimo yi hi nga khata kugonda Bhiblia, hi khatile kuranda Jehovha hambiku hi nga ti si zivi to tala ngu ngene. Se mbimo yi hi nga ti ya hi gonda, lirando lathu ngu Jehovha li kute. Kha ti xamalisi aku kulera Bhiblia ni kualakanyisisa ti patekako ka silo sa sinene ngutu ka wutomi wathu!—Mas. 77:12.

⁶ Lirando la Txizimu ngu ngathu li na hi maha hi randa vanathu. **(Lera 1 Johani 4: 11, 20, 21.)** Hi nga thuka hi pimisa to kha ti karati kuranda vanathu. Phela hi khazela Jehovha, ni ku hi ti karatela kueteta tifanelo takwe. Ha tekelela txikombiso txa Jesu awu a nga ningela wutomi wakwe ngu mhaka yathu. Kambe, mbimo yimwani ti nga thuka ti hi karatela kuengisa txirumo txo randana. Wona ati ti nga humelela ka dibanza da Filipiya.

⁷ Evhodhiya ni Sintike va ti thuma votshe kumweko ni mpostoli Paulo. Kambe, ti nga maha va di lekile timhaka to kari ti va nga mbi pfana ka tona ti daya wungana wawe. Mbimo yi Paulo a nga bhala dipapilo do ya ka dibanza adi Evhodhiya ni Sintike va nga ti ka dona, a mahile ngu kuwomba matina awe, e ningela txialakanyiso txo “ve engisana.” (Vaf. 4:2, 3) Paulo a tshumete e pimisa to ti nga va tinene kugela dibanza dotshe tiya: “Thumani totshe

4. a) Ngu kuya ngu 1 Johani 4:9, 10, Jehovha a hi kombisile kutxani lirando? b) Hi fela ku mu randisa kutxani Jehovha?

5. Hi nga li kulisisa kutxani lirando lathu ngu Txizimu?

6. Ngu kuya ngu 1 Johani 4:11, 20, 21, hi nga li kombisile kutxani lirando?

7. Hi nga gonda txani ka txialakanyiso atxi Paulo a nga ninga Evhodhiya ni Sintike?

mi si nguranguri ni kuphikizana.” (Vaf. 2: 14) Txialakanyiso txa Paulo kha txa vhuna Evhodhiya ni Sintike dwe, kambe ni dibanza dotshe ti to ve randana.

⁸ Mbimo yimwani ti nga maha ti hi karatela kuranda vanathu ngu mhaka yo nga yi nga humelela Evhodhiya ni Sintike hi zumbela kuwona tiphazamo tawe dwe. Hotsbethu ha phazama ditshiku ni ditshiku. Hi txo zumbela kualakanya ngu tiphazamo tawe, ti na karata ngutu kuva randa. Ngu txikombiso, ngako mwanathu a txi divalla ku hi vhuna kubasisa Nyumba ya Mfumo, hi nga thuka hi nyenyezeka. Se, ngako hi txo khata kubalela totshe tiphazamo ti hi tizivako ati mwanathu wule a nga ti maha, hi na nyenyezeka ngutu ta tinene hi si va randi vanathu. Ngako u di ni txikarato txo nga txonetxo ni mwanathu dibanzani, u nga vhunwa ngu txani? Ngu kualakanya tiya: Jehovha wa ti wona tiphazamo tathu ni ta vanathu. Hambu keto, Jehovha wa hi randa kumweko ni mwanathu wule hi ku ni txikarato nayo. Ngu toneto, ti lava hi etetela lirando la Jehovha ni kusimama hi va ni mawonelo a manene ngu vanathu. Ngako hi txi zama kuranda vanathu, hi na va ni wumwewo.—Vaf. 2:1, 2.

“ATI I KU TA TINENE NGUTU”

⁹ Moya wo sawuleka wu thumisile Paulo ti to e laya vanathu va Filipiya ni otshe Makristu ti to me **“si kota kusawula ati i ku ta tinene ngutu.”** (Vaf. 1:10) Silo soneso sa lisma si pata kubasiswa ka ditina da Jehovha,

8. Nji txani txi nga mahako ti karata kuranda vanathu? Hi nga vhunwa ngu txani?

9. Nji txani txi patekako ka “ati i ku ta tinene ngutu” ati Paulo a nga ti womba ka dibhuku da Filipiya?

kuhetiseka ka sithembiso sakwe ni kusakulela kudikha ni wumwewo dibanzani. (Mat. 6:9, 10; Joh. 13:35) Ngako toneto i di ta lisma ka wutomi wathu, hi na kombisa to ha mu randa Jehovha.

¹⁰ Paulo a tshumete a txi khene hi fanete hi va **“ni ditshuri.”** Eto kha ti wombi ti to hi fanete ku va vathu vo hetiseka. Hi nge zi hi va ni ditshuri kufana ni Jehovha. Kambe Jehovha a na hi wona hi di ni ditshuri ngako hi txi zama ku va randa ngutu vanathu ni kuziva kusawula ati i ku ta tinene ngutu. Nzila yimwani yo kombisa to ha randa vanathu, ngu kumaha totshe ati hi ti kota-ko kasi kuvayilela kumaha to vamwani ve maha txionho.

¹¹ Mhaka ya **kuvayilela khuvekisa vamwani** hi nga msakano. Hi nga va khuvekisa ngu nzila yihi? Ngu misakano yi hi yi sawulako, maambalelo, mwendo mithumo yi hi yi sawulako. Ti nga maha ati hi mahako, tona ti sa biha. Kambe ngako ati hi ti sawulako ti txi dayisa livhalo la mwanathu, mwendo ti mu maha e onha, eho txi ho txikarato. Jesu a ti khene i tshuku ku awu a khuvekisako yimweyo ya tivhuta takwe, e sungelelwa txiwindi txa kukhurula ha thamoni kwakwe e rinzwa txizivani ka linene!—Mat. 18:6.

¹² Wona ti mpatwa wumwani wa vanyaphandule wu nga maha kasi kukombisa to wu ti engisa txirumo txa Jesu. Dibanzani kwawe ku ti ni mpatwa wumwani wu nga di ngadi kubhabhatiswa, va nga kulela ka ti-

10. Ti to Jehovha e hi wona hi di ni ditshuri, hi fanete hi maha txani?

11. Ngu kutxani hi di fanete kuvayilela kukhuvekisa vamwani?

12. Hi gonda txani ka txikombiso txa mpatwa wule wa vanyaphandule?

mwaya ti ku nga ti ni siyila-yila so tala. Vona va ti pimisa to Makristu kha ma fanela ku ya sinema. Mbimo yi va nga ti ziva to mpatwa wule wa vanyaphandule wu yite sinema va to xamala ngutu. Se kukhukhela mbimo yoneyo vanyaphandule vale va si tsuli kambe sinema kala ku mpatwa wule wa wuphya wu ziva kudinganisela. (Vaheb. 5:14) Ngu kwa mbi alakanya ngu tawe dwe, vanyaphandule vale va kombisile to va randa vanawe i si nga ngu dipswi dwe kambe ngu simaho.—Var. 14:19-21; 1 Joh. 3:18.

¹³ Nzila yimwani yi hi nga thukako hi khuvekisa vamwani, ngu va maha to ve maha txionho. Ti nga mahisa kutxani toneto? Alakanya ngu txiemo txiya. Dijaha dimwani di nga ti gonda Bhiblia di lwisanile ni wu-

13. Hi nga khuvekisa vamwani ngu nzila yihi?

devi di za di wu xula. Di ti woni to i tshuku kuleka wusuke. Di txitxile to tala ka wuto-mi wa dona di tshumela di bhabhatiswa. Msana keto, mwanathu mmwani a mu ramble ti to ve ya busanyana, se e ninga wusuke mwanathu wule wo ngadi kubhabhatiswa, a txi khene: “Phela awe konku se u Mkristu; u ni moya wo sawuleka. Moya wo sawuleka wu na kuvhuna u kutiñola. U txi tiñola, u na sikota ku ti pimela maselelo a wusuke.” Ngako mwanathu eyo wa mphyia a txo tumela toneto, a nga tshumelela ka wu-devi!

¹⁴ Mitshangano yi nga hi vhuna kuthumisa txialakanyiso txa Vafilipiya 1:10 ngu tinzila to tala. Yo khata, mitshangano yi hi

14. Mitshangano yathu yi nga hi vhunisa kutxani kuthumisa txialakanyiso txa Vafilipiya 1:10?

Ngu kutxani ti txi lava hi va ni mawonelo a manene ngu vanathu?

(Wona ndimana 8)

Mbimo yotshe lava tinzila to txhumayela

(Wona ndimana 17)

komba to ngu tihi ati Jehovah a ti tekako kota ta lisima ngutu. Ya wumbidi, hi gonda nzila yo thumisa ati hi ti gondako ti to hi va ni ditshuri. Ya wuraru, hi kuzetwa “amu ka lirando ni ka mithumo ya yinene.” (Vaheb. 10:24, 25) Hi txi hisekela kuranda vanathu, lirando lathu ngu Jehovah ni vanathu ni lona li na kula. Hi txi randa Jehovah ni vanathu ngu mbilu yotshe, hi na vayilela ku va khuvekisa.

SIMAMA U “PFUNELWA NGU MIHANDO YO LULAMA”

¹⁵ Paulo a khongete ngutu ti to Vafilipiya ve “*pfunelwa ngu mihando yo lulama*.” (Vaf. 1:11) Ti ha kubasani to “mihando yo lulama” yi ti pata lirando lawe ngu Jehovah ni vathu vakwe. Toneto ti ndi na pata kugela vamwani mayelano ni likholo lawe ka Jesu ni themba yawe yo tsakisa. Ka Vafilipiya 2:

15. Ti womba txani ku “pfunelwa ngu mihando yo lulama”?

15 kuthumiswa mapswi ya ma ku khene: “Kuphatima . . . nga malambu ha mafuni.” Toneto ti hi khumbutisa mapswi a Jesu o khene vagondiswa vakwe “liwoningo ka ditiko.” (Mat. 5:14-16) Ene a tshumete e va ruma ‘kumaha vagondiswa,’ ni ku a ti khene vona va ndi na va “tifakazi . . . kala magemeta-mitshi ka ditiko.” (Mat. 28:18-20; Mith. 1:8) Hi veka “mihando yo lulama” ngako hi txi hiseka ka kutxhumayela mahungu a manene i ku mthumo wa lisima ngutu.

¹⁶ Hotshethu hi nga phatima nga malambu. Yimwani mbimo ati ti wonakako nga ta hi vhalela kutxhumayela, ti nga thuka i va mkhanjo wo txhumayela. Ngu txikombiso, mbimo yi mpostoli Paulo a nga bhalela Vafilipiya a ti kotetwe Roma. Kambe tingo-

16. Vafilipiya 1:12-14 yi tikombisisa kutxani to hi nga si-mama hi woninga ku si nga ni mhaka ni siemo so karata? (Wona mfota wa kapa.)

mondo kha ta m'vhalela ti to e txhumayela ava va nga ti mu woneta ni va va nga ti ta mu pfluxela. Ka siemo soneso, Paulo a txhumayete ngu kuhiseka, ni ku eto ti ningile vanathu themba ni txibindi txo “huhwelela Dipswi, na va si thavi txilo.”—**Lera Vafilipiya 1:12-14; 4:22.**

¹⁷ Vanathu vo tala va ni lungelo yo tekelela txibindi txa Paulo. Vona va hanya ka matiko aya mthumo wo txhumayela ha kubasani wu tsimbiselwako, se vona va thumisa tinzila timwani ti to ve txhumayela. (Mat. 10:16-20) Ka ditiko dimwani, muwoneleli wa txigava a vekile mawonelo o muhuweleli e txhumayela ka wukhalo wakwe, tipatako maxaka akwe, vaakelani, vagondi kulowe, vathumi kulowe mwendo vamwani a va zivako. Ngu malembe mambidi dwe, mabanza ma engetelekile. Ti nga maha ditikoni kwathu va si tsimbiseli kutxhumayela. Kambe ka sikombiso soneso sa vanathu hi nga gonda tiya: Mbimo yotshe, he xoleni mi-khanjo yo txhumayela, hi txi tsaniseka to

17. Vanathu vamwani va simamisa kutxani ve txhumayela hambi ti txi karata?

Jehovha a na hi ninga mtamo wu wu lavekako ti to hi xula sikarato sotshe.—Vaf. 2:13.

¹⁸ Txialakanyiso atxi Paulo a nga bhalela Vafilipiya nja lisima; he ti emiseleni ku txi thumisa ngutu-ngutu konkuwa. He khutaleleni kusawula ati i ku ta lisima ngutu, hi va ni ditshuri, hi vayilela kukhuvekisa vamwani, ni ku kupfuna mihando ya wululami. Hi txi maha toneto, hi na pfuna lirando ni kudhumisa Tate wathu wa lirando, Jehovha.

18. Hi fanete hi tiemisela kumaha txani?

TITXHAMUSELO TA MIFOTA Diphepha 11: Ku txi basiswa Nyumba ya Mfumo, mwanathu José e ema kuthuma e bhula ni mwanathu ni mwanana wakwe. Mário awu a hiyelako ngu mtshini, e nyenyezeka. E alakanya a txi khehe: ‘José nga a txo thuma, e leka kubhula.’ Ngu msana, Mário e wona nzila ya yinene ayi José a khatalelako ngu yona mwanathu wu a nga kumba. Se Mário e alakanyisa ngu tifanelo ta tinene ta mwanathu. **Diphepha 12:** Ka ditiko adi Tifakazi ti tsimbiselwako kutxhumayela, mwanathu ngu wutxhari e txhumayela m'thu wo m'ziva. A di mthumoni, ngu mbimo yo humula, mwanathu e txhumayela mthumi kulowe.

U NGA XAMULISA KUTXANI?

■ Ngu tihi timwani i ku “ta tinene ngutu”?

■ Hi nga mahisa kutxani ti to “hi va ni ditshuri”?

■ Hi nga mahisa kutxani ti to hi “pfunelwa ngu mihando yo lulama”?

NDANDO 69

Tsulani mi ya
txhumayela Mfumo!

ATI HI NO TI GONDA

Athu hi navela to
maxaka athu me thumela
Jehovha, kambe ngu vona
va fanelako kusawula to va
ti lava mwendo ahim-him.
Ka msungo wuwa hi na go-
nda to hi nga maha txani
kasi ku ti si va karateli kue-
ngisa ditshuri.

A “va va ku engisako” va na hanyiswa

“Ti wonene upune, u txi xola ni gondo yi u gondisako. Tsana ka sona, nguko ngako u txi maha toneto, u na ti hanyisa awe ni va va ku engisako.”—1 TIM. 4:16.

MWANATHU wu a dhanwako ku i Paulina* a khene: “Mbi-mo yi ni nga khata kugonda ditshuri, ni ti lava to votshelele mwayani kwangu ve ta bela Paradhise, ngutu-ngutu mwanana wangu Wiliyamu, ni mwanana wathu wa dizambi. Ni ti tsakela ku ve thumela Jehovha.” Ina awe u ni maxaka aya ma kombi se thumela Jehovha? Ti nga maha u tipfa kufana ni Paulina.

² Athu hi nge sinzisi maxaka athu kuamukela mahungu a manene, kambe hi nga va vhuna ku ve tsakela madungula a Bhibia. (2 Tim. 3:14, 15) Ngu kutxani hi txi txhumayela maxaka athu? Hi nga maha txani to hi kombisa kukhatala? Hi nga maha txani kasi ku hi vhuna maxaka athu me thumela Jehovha? Dibanza dathu di nga vhunisa kutxani?

NGU KUTXANI TI TXI LAVA HI TXHUMAYELA MAXAKA ATHU?

³ I si nga kale Jehovha a na fuvisa mafu awa. Se, ku no huluka dwe ava va ku “ni fanelo ya wutomi wo mbi guma”. (Mith. 13:48) Hi heta mbimo yo tala ni mtamo hi txi txhumayela vathu va hi si va ziviko, se kha ti xamalisi aku hi navelako kuwona maxaka athu ma txi thumela Jehovha ku-mweko ni nathu. Tate wathu wa lirando Jehovha “kha ti lavi ti to ni wammweyo a txi lova, aniko a lava ti to votshe ve hunduluka.”—**Lera 2 Pedro 3:9.**

* Matina mamwani ma txitxilwe. Ka msungo wuwa dipswi “maxaka” kuwombwa vawayani kwathu ava va kombi se khata kuthumela Jehovha.

1. Ngu tihi ati hotshethu hi navelelako maxaka athu?
2. Ngu sihi siwotiso asi hi no bhula ngu sona?
3. Ngu kuya ngu 2 Pedro 3:9, ngu kutxani ti txi lava hi txhumayela maxaka athu?

⁴ Ti lava hi khumbula to ku ni nzila ya yinene ni yi i si ngako ya yinene ko txhumayela mahungu a manene. Mbimo yi hi txhumayelako vathu hahanze hi tolovela ku va ni txixonipho, kambe hi nga thuka hi maha ngu kugangela mbimo yi hi txhumayelako maxaka athu.

⁵ Wungi wathu ti nga maha hi txi ti sola ngu nzila yi hi nga txhumayela ngu yona maxaka athu, ni ku hi nga thuka hi wona nga kha ha ti maha ngu nzila ya yinene. Mpostoli Paulo a layile Makristu a txi khe-ne: “Kuwomba-womba kwanu ku na ve ko tsakisa *yotshe mbimo*, na ku di lungilwe ngu m’nyu, ti to mi ziva ti mi fanelako kuxamulisa tona m’thu ni m’thu.” (Vakl. 4:5, 6) Ti lava hi khumbula txialakanyiso txiya mbimo yi hi txhumayelako maxaka athu. Ngako hi si mahi toneto, hi nga thuka hi va swira i si nga ku va vhuna.

HI NGA VA TXHUMAYELISA KUTXANI?

⁶ **Kombisa kukhatala.** Paulina wu a nga wombwa khe msana a khene: “Makhatoni ni txo lava ku ani ni mwamna wangu hi bhula ngu timhaka ta moya dwe. Hi si bhuli ngu timwani.” Kambe, mwamna wakwe Wiliya-mu a si zivi to tala ngu Bhiblia nem a si pfisi-si txilo ka ti msikati a nga ti womba-womba ngu tona. Ka mwamna ti txo woneka nga Paulina o pimisa ngu ta wukhongeli basi. Se a txi pimisa to msikati a kanganyisilwe ngu wukhongeli awu wu ku ni phango.

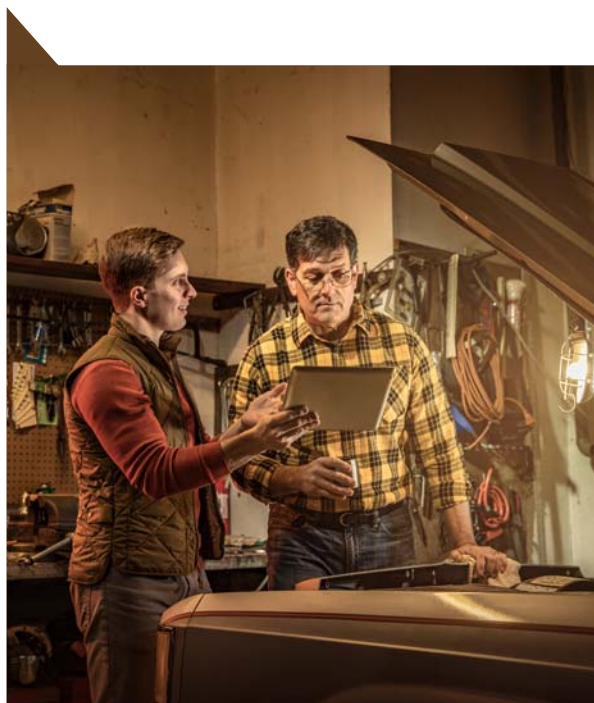
4. Ngu yihi phazamo hi nga thukako hi yi maha hi txi txhumayela maxaka athu?

5. Ti lava hi khumbula txani na hi se txhumayela maxaka athu?

6-7. Womba txikombiso txa ti to ngu kutxani ti txi laveka kukombisa kukhatala ngu mngana wa wukati a wu a si thumeliko Jehovha?

THUMISA SITE YATHU TI TO U GONDISA

Hi nga vhuna maxaka athu ku me ziva Jehovha ngu ti hi wombako ni kumaha ni ngu ku va ninga mabhuku athu a ya ma nga seketelwa ka Bhiblia. Kale vathu va ti dhunda kulera mabhuku ni marevhista o bhalwa. Kambe, konkuwa vathu vo tala va tsakela kulera so maha ka internet. Ni ku vamwani va dhunda kuxalela mavhidhiyo. Kasi ku u vhuna maxaka ako kuziva Tifakazi ta Jehovha ngu mbimo yi va yi lavako, u nga va kombela ve bela ka site ya jw.org[®] mwendo ku ve xalela mavhidhiyo a mlongoloko wa mtxima ni mtxima ka JW Broadcasting[®].

U txi kombisa kukhatala ni ku va ni
mahanyelo a manene ti nga vhuna ngutu
(Wona tindimana 6-8)

⁷ Paulina wa tumela to a ti heta mbimo yo tala a di ni vanathu mitshanganoni, thembweni ni ka mibusonyana. Ene a khene: “Yimwani mbimo Wiliyamu a ti wuya mtini e ta zumba ekha.” Ta pfala aku Wiliyamu a nga ti mu xuva msikati ni mwanana. Phela vathu ava msikati a nga ti heta mbimo yo tala navo, Wiliyamu a si va zivi, ni ku ti ti woneka nga se i ti va lisima ngutu kupinda ene. Se Wiliyamu a ti lava ku ve daya wukati. Paulina nga a di mahile txani kukombisa to wa khatala ngu mwamna wakwe?

⁸ **Veka txikombiso txa txinene.** Ati hi **mahako** ti tolovela ku va tona ti gwesako maxaka athu kupinda ati hi **wombako**. (**Lera 1 Pedro 3:1, 2.**) Paulina a gwtisile ku ti tumbula to eto ditshuri. Ene a khene: “Ni ti ti

ziva to Wiliyamu a txi hi randa ni ku ene a si lavi kudaya wukati. Kambe kudhukisela kwakwe ku ni mahile ni wona to ti lava ni maha ati Jehovha a ti wombako ngu wukati. Hahanze ko bwabwata ngutu, ti txi lava ni veka txikombiso txa txinene ka mahanyelo angu.” Paulina se a lekile kusinzisa Wiliyamu kubhula ngu timhaka ta moya mbimo yotshe, kambe e khata kubhula nayo ngu timwani ta wutomi. Wiliyamu a woni msikati se i ti wo rula, ni ku mwanana wawe se a ti engisa. (Mav. 31:18, 27, 28) Mbimo yi Wiliyamu a nga wona kutxitxa ka mwaya wakwe ngu mhaka ya Bhibleia a tulekile mbilu se e khata kupimisa kugonda Bhibleia.—1 Vak. 7: 12-14, 16.

⁹ **Tsanisela mbimo yi u zamako kuvhuna maxaka ako.** Jehovha wa hi vekela txiko-

8. Ngu kuya ngu 1 Pedro 3:1, 2, nji txani atxi txi nga gwesako timbilu ta maxaka athu?

9. Ngu kutxani ti txi lava hi tsanisela?

mbiso txa txinene. Ene a ninga vathu mkhano jo wo ve engisa mahungu a manene “ditshiku ni ditshiku” ti to ve mana wutomi. (Jer. 7:25) Mpostoli Paulo a gete Timoti ti to e tsanisela a txi vhuna vathu. Ngu kutxani? Nguko, a txi maha toneto a ndi na ti hanyisa ni kutshumela e hanyisa ava va mu engisako. (1 Tim. 4:16) Aku hi dhundako maxaka athu, hi lava ku me ziva ditshuri di di ku mu ka Bhiblia. Ngu mbimo mapswi ni simaho sa Paulina si ve ni wuyelo ya yinene ka mwaya wakwe. Konkuwa mwamna wakwe nene a thumela Jehovha. Vona mbanaphandule ni ku Wiliyamu a thuma kota didhota.

¹⁰ **Timisela.** Mbimo yi hi txitxako mahanyelo hi hanya ngu milayo ya Txizimu, maxaka athu ti nga ma karatela ku hi pfisisa. Tso khata va na wona to kha hi swi hi sengelelana ka sihena sawe sa wukhongeli ni ku kha hi beleli ta politika. Vamwani va nga thuka ve hi henyela. (Mat. 10:35, 36) Kambe kha ti lavi hi va tsukula. Ngako hi txi leka ku va vhuna ve pfisisa ati hi ti kholwako, hi nga va se hi di va lamute kota vathu vo mbi faneleka kumana wutomi wo mbi guma. Jehovha a ningile Jesu mthumo wo lamula i si nga athu. (Joh. 5:22) Ngako hi txi timisela, maxaka athu ma nga thuka me engisa mahungu a manene.—Wona di bho kiso di di ku: “Thumisa site yathu ti to u gondisa.”

¹¹ **Vana ni wunene kambe u si thavi.** (Mav. 15:2) Wona txikombiso txa Alice. Mbimo yi a nga gonda ditshuri a ti zumba ka wukhalo wumwani kule ni vaveleki vakwe ava va nga

txi dhunda politika ni ku va si kholwi to Txizimu txi ho. Ene a ti woni to ngu txikuluve ta ti txi lava e gela vaveleki vakwe timhaka ta tinene ati a nga ti gonda. Ene a khene: “Loko u tso swela kugela vaveleki vako ngu ti se u kholwako ka tona, va na henyangu tu.” Ene a va bhaletse dipapilo e va wotisa mawonelo awe ngu mhaka yo kari ayi a nga wona to yi na va tsakisa, kufana ni lirando. (1 Vak. 13:1-13) Ene a bongile vaveleki vakwe ngu ku va mu khatalelako, e tshumela e va ninga so maha. Mbimo yi a nga txi pfuxela vaveleki vakwe, a ti vhuneta mame wakwe mithumo ya ha mtini. Makhatoni vaveleki vakwe kha va tsaka mbimo yi Alice a nga va gela ngu ti a nga ti kholwa ka tona.

¹² Mbimo yi Alice a nga ti mtini ni vaveleki vakwe, a simamile e lera Bhiblia ditshiku ni ditshiku. Alice a khene: “Atiya ti vhunile mame kuwona to Bhiblia i ti ya lisima kwangu.” Se, tate wa Alice a khatile kugonda to kari ta Bhiblia kasi kupfisisa kwati ati Alice a nga ti ti kholwa, ni kutshumela e lava kukaneta Bhiblia. Alice a khene: “Ni mu ningile Bhiblia ni ku ni ti bhate ka yona to kari ati ni nga ti ti gondile.” I ve yihi wuyelo? Hahanze ko kaneta Bhiblia, tate wa Alice a gwe silwe ngutu ngu ti a nga lera ka Bhiblia.

¹³ Hi fanete hi va ni wunene hi si thavi, hambi ti txi lava hi tsanisela sikarato. (1 Vak. 4:12) Ngu txikombiso Alice ti lavile e tsanisela kukanetwa ngu mame wakwe. Alice a khene: “Mbimo yi ni nga bhabhatiswa, mame wangu a ni gete ku khene se ‘ti si rwayi.’” Se Alice a mahile txani? Ene a khene: “Hahanze ko sisa ati ni kholwako ka tona, ngu txixonipho ni txhamusete ti to ni mahile txisungo tso va mmweyo wa Tifakazi ta Jehovha, ni ku na mbi tshumelela msana.

10. Ngu kutxani ti txi lava hi timisela?

11-13. U gonda txani ka nzila yi Alice a nga nola ngu yona vaveleki vakwe?

Ni zamile kutsanisa mame to na mu randa ngutu. Hotshethu hi to dila ka ditshiku donedo hi gwita hi bhika sakudya so tshamba. Kukhukhela koneho, mame ati ti wona to Bhiblia yi txi tshukwatisa mahanyelo angu.”

¹⁴ Ti nga teka mbimo ti to vaveleki vathu ve pfisisa ti to kukhozela Jehovha nda lisi-ma ngutu kwathu. Ngu txikombiso, mbimo yi Alice a nga sawula kuleka mthumo wu vaveleki vakwe va nga ti mu sawulete e thuma kota nyaphandule, mame wakwe a tshumete e dila kambe. Kambe Alice a tsanisete. Ene a khene: “Ngako u txo tumelela ati maxaka ma ti lavako, ona ma nga kutshunda kumaha sisungo ka timwani. Kambe, ngako u txi va ni wunene u si thavi, vamwani va nga kuengisa.” Eto ngu ti nga humelela Ali-

14. Ngu kutxani ti si lavi hi tumelela maxaka ku me hi le-kisa kuthumela Jehovha?

ce. Konkuwa vaveleki vakwe mbanyaphandule ni ku tate wakwe a thuma kota di-dhota.

DIBANZA DI NGA VHUNISA KUTXANI?

¹⁵ Jehovha a ndinda vathu ngu kuthumisa “mithumo ya yinene” ya dibanza da Wukristu. (**Lera Matewu 5:14-16; 1 Pedro 2:12.**) Ngako mngana wako wa wukati i singa Fakazi, ina wa va ziva vamwani va dibanzani kwanu? Paulina wule hi nga bhula ngu nge-ne, a rambile vanathu va dibanzani kasi ku mwamna wakwe Wiliyamu e ta va ziva. A txi khumbula nzila yi mwanathu mmwani a nga mu vhuna ngu yona kuwona mahanyelo a Tifakazi, Wiliyamu a khene: “A kombete ditshiku dotshe mthumoni kwakwe ti to hi ta xalela bholwa. Ngu mbiluni ni ti khani ‘kasi

15. Ngu kuya ngu Matewu 5:14-16 ni 1 Pedro 2:12, “mithumo ya yinene” yi ma vhunisa kutxani maxaka athu?

Dibanza di nga vhunisa kutxani maxaka athu aya ma si khozeliko Jehovha?
(Wona tindimana 15-16)

hi nga ti to mbimo yotshe o tendera ta wukhongeli!’”

¹⁶ Nzila ya yinene ngutu yo vhuna maxaka athu ngu va ramba mitshanganoni. (1 Vak. 14:24, 25) Aku Wiliyamu a nga ti si nga ni mbimo ngu mhaka ya mthumo, mtshangano wu a nga xalela do khata Njialakanyiso nguko i ti mbimo ya yidotho. Ene a khene: “Kha na tipfisisa to ku ti womba-wombwa ngu txani, kambe ni xamalisilwe ngutu ngu vathu va kona. Va ni tete ve ta ni losa, hi ñolana mtshanu. Vona mbathu va vanene.” Ku ni mpatwa wumwani awu wu nga ti vhunile Alice ni mwanana wakwe va di mitshanganoni ni thembweni. Se mbimo yi Wiliyamu a nga lava kupfisisa ati Alice a nga ti kholwa ka tona, a kombete mwamna wa kona to e gonda nayo Bhiblia.

¹⁷ Hi navela to otshe maxaka athu me thumela Jehovah. Hambu keto, ku si nga ni

16. Ngu kutxani hi di fanete hi ramba maxaka athu ti to me ta xalela mitshangano?

17. Ina hi fanete hi tipfa mnando ngako maxaka athu ma si tumeli ditshuri? Kambe, ngu kutxani hi sa fanela kukhala hi txi vhuna maxaka athu?

mhaka ni mizamo yathu yo va vhuna ti to ve thumela Txizimu, ti nga maha va si di lavi ditshuri. Ti di ngeto, hi nga tiningeni mnando ngu mhaka ya txisungo txawe. Phela, hi nge sinzisi m’thu ti to e tumela ditshuri. Kambe, u nga kalale nzila yi mahanyelo ako ma nga vhunako ngu yona maxaka ako, mbimo yi ma ku wonako to u na ni litsako aku u thumelako Jehovah. Va mahele mkombe. Womba-womba navo ngu nzila ya yinene. U nga tshumelele msana! (Mith. 20: 20) Tsaniseka to Jehovah a na katekisa mizamo yako. Ngako maxaka ako ma txi kue ngisa, ma na huluka!

TITXHAMUSELO TA MIFOTA Diphepha 15 (dibhokiso):

Mwanathu a txi vhuneta tate wakwe awu a si khozeliko Jehovah kulungisa mmovha. Ngu mbimo ya yinene, e mkomba vhidhiyo ka jw.org[®]. **Diphepha 16:** Mwanathu a txi engisela kha kwati mwamna wakwe awu a si khozeliko Jehovah, va txi bhula ngu ta mthumo. Ngu msana, ve sakananyana. **Diphepha 18:** Mwanathu a rambile vana-thu va dibanzani mtini kwakwe. Vona va bhula ni mwamna wakwe, kasi ku ve zivana. Ditshiku dimwani mwamna e maneka ka Txialakanyiso ni msikati wakwe.

U NGA TI KOMBISISA KUTXANI TIFANELO TIYA KA MAXAKA AKO?

■ Kukhatala

■ Kutimisela

■ Wunene

NDANDO 38

Txizimu txi na kutsanisa

ATI HI NO TI GONDA

Mbimo yimwani vanathu va va ku ka mthumo wa mbi-mo yotshe ti nga lava ve leka txiavelo mwendo ku-mana txiavelo txa txiphya. Ka msungu wuwa hi na bhula ngu sikarato si vana-thu vonevo va wonisanako naso ni tinzila ti ti nga va vhunako kuwonisana ni si-karato soneso. Hi na tshu-mela hi wona to vamwani va nga maha txani kasi ku va tsanisa ni ku va vhuna, ni ku Bhiblia yi nga hi vhu-nisa kutxani kuwonisana ni kutxitxa koneko.

Nzila yo wonisana ni kutxitxa ka siavelo

“Txizimu kha txi nga ni tshofu. Kha txi na kudivala mthumo wanu, ni lirando li mi nga li kombisa ka ditina da txona.”—VAHEB. 6:10.

ROBERT NI MARY JO va womba tiya: “Msana ko va hi di hetile 21 wa malembe hi txi thuma kota varumiwa, votshe vaveleki vathu va khatile kulwala. Ti txi hi tsakisa ku va kha-talela. Kambe ti hi karatete kukhukha mu hi nga ti thuma kona.”

² William ni Terrie va khona: “Mbimo yi hi nga ziva to hi na mbi sikota kutshumela ka txiavelo txathu ngu mhaka ya malwati hi to dila. Mixuwo yathu i di yo thumela Jehovah ka matiko a hahanze, kambe se ti si na kukoteka.”

³ Mwanathu Aleksey a khene: “Hi txi ti ziva to wukoma wu ti lava kuvhala hofisi ya didhavi a mu ni nga ti thuma kona. Kambe, mbimo yi toneto ti nga humelela hi wikile msana ni ku ti lavile hi huma Bhetele.”

⁴ Vanathu vo tala va va nga di ka mthumo wa mbimo yo-tshe ko fana ni Bhetele va mananile ni kutxitxa ka siavelo.* Vanathu vonevo vo thembeka ti nga va karatela kuleka txi-avelo txi va nga txi txi dhunda ngutu. Nji txani txi nga va vhunako kuwonisana ni kutxitxa koneko? Awe u nga va vhu-nisa kutxani? Tixamulo ta siwotiso soneso ti nga hi vhuna hotshethu ngako hi txi manana ni kutxitxa koneko.

* Vanathu vamwani va va nga kula ava va ku ni wutixamuleli wa hombe, va ningete sia-velo ka vanathu va i ku nga di vaphya. Wona misungu ya timhaka yi yi ku: “*Irmãos mais velhos—Jeová dá valor à lealdade de vocês*” ka *A Sentinela* ya Setembro wa 2018 ni “Simama u va ni kudikha ti si nga ni mhaka ni kutxitxa ka siemo” ka *Muwoneleli* wa Ou-tubro wa 2018.

1-3. Nji txani txi nga mahako to vanathu va va ku ka mthumo wa mbimo yo-tshe ti sunga ku ve leka siavelo?

4. Ngu sihi siwotiso si hi no bhula ngu sona?

NGAKO TXIAVELO TXI TXI GUMA MWENDO KUTXITXA

⁵ Mwendo hi thumela Bhetele mwendo ka mthumo wumwani wa mbimo yotshe, ti nga maha hi di tolovetse wukhalo wonewo mwendo ku va ni vangana vo tala ka wukhalo wonewo. Ngako hi txi thuka hi khukha ha pandiseka ngutu. Hi nga va xuva vanathu, hambi kukarateka ngu vona ngutu-ngutu i di to hi khukha ngu mhaka ya kuxaniswa ngu vakaneti. (Mat. 10:23; 2 Vak. 11:28, 29) Ku-engetela ka toneto, hi txi txitxa txiavelo hi ya thuma kumwani mwendo txi txi guma, ti nga hi karatela ku ya tolovela wukhalo wa wuphya. Robert ni Mary Jo va khona: “Hi ti yi divate ni nzila yo txhumayela ka wukhalo wu hi nga kula ka wona nguko ti txi hi karatela kutxhumayela ngu lidimi lathu. Hi txi tipfa nga ho va va ditiko dimwani.” Vamwani va va mananako ni kutxitxa ka siavelo va nga manana ni txikarato txa timale. Va nga tipfa va si na themba ni ku va di ni dikho-dho. Nji txani txi nga va vhunako?

5. Kutxitxa mwendo kuguma ka siavelo ku nga hi gwesisa kutxani?

⁶ *U nga zumbe kule ni Jehovha.* (Jak. 4:8) Hi nga mahisa kutxani toneto? Ti lava hi themba Jehovha hi khumbula to ene “wa engisa mikombelo yathu.” (Mas. 65:2) Dibhuku da 1 Pedro 5:7 di womba tiya: “Vekani masoni ka Txizimu kotshe kukarateka kwanu.” Txizimu txi nga ‘sikota kumaha sasingi ngutu kupinda asi hi txi kombelako mwendo asi hi si pimisako.’ (Vaef. 3:20) Jehovha kha gwiteli ko maha ati hi mu kombelako dwe. Ene a nga maha to pinda ti athu hi ti pimisako kasi kululamisa sikarato sathu.

⁷ Kasi kuzumba hafuhi ni Jehovha, lera Bhiblia ditshiku ni ditshiku ni kualakanyisisa ngu ti u nga lera. Mwanathu mmwani i ku kale a txi thuma kota murumiwa a khene: “Simama ni txiemiso txako txa wukhozeli wa mwaya ni txo lulamisela mitshangano nga ti u nga ti mahisa tona u di ngadi ka txiavelo txako txa kale.” Txhumayela kumweko ni dibanza adi se u ku ka dona. Jehovha kha

6. Hi nga maha txani kasi ku hi si zumbe kule ni Jehovha?

7. a) Nji txani txi no hi vhuna kuzumba hafuhi ni Jehovha? b) Ngu kuya ngu Vahebheru 6:10-12, hi na wuyelwa ngu txani hi txi simama hi thumela Jehovha ngu kuthe-mbeka?

Ngu kutxani ti nga karatako mbimo yi txiavelo txi gumako?
(Wona ndimana 5)

Nda lisima kuzumba hafuhi ni Jehovha ni ku mthemba
(Wona tindimana 6-7)

va divali ava va simamako ve mu thumela ngu kuthembeka, hambi va si ti koti kumaha ati va nga txi maha kale.—**Lera Vahebheru 6:10-12.**

⁸ **Hehukisa wutomi.** U nga leke sithikamezo sa mafu awa a Sathani si “kama” mithumo yako ya moya. (Mat. 13:22) U nga leke ditiko mwendo maxaka ni vangana ve kuku-zetela kulava male yo tala. (**Lera 1 Johani 2:15-17.**) Themba Jehovha, ene a thembisa to a na hi vhuna ngu didhawa da moya, da matipfelo ni da nyama “ngu mbimo yi yi fanelako.”—Vaheb. 4:16; 13:5, 6.

⁹ **U nga lombe male ti si sungi.** (**Lera Mavingu 22:3, 7.**) Kurura ku nga thuka ku kudyla male yo tala, se ta hehuka kulomba

8. Mapswi aya ma ku ka 1 Johani 2:15-17 ma nga hi vhu-nisa kutxani ti to hi hehukisa wutomi?

9. Ngu kuya ngu Mavingu 22:3, 7, ngu kutxani ti di ni lisi-ma kwa mbi lombe male ti si sungi? Hi nga vhunwa ngu txani ti to hi maha sisungo sa wutxhari?

male ti si sungi. Kasi ku u vayilela sikwene-ti, u nga lombe male ti to u xava asi ti si su-ngiko ku si xava. Ti nga karata kuwona to i male muni hi nga lombako ngako hi di juje-kile msungo ngu sikarato so fana ni kulwale-lwa. Ka siemo so nga soneso, u nga divale to ‘mkombelo’ wu nga kuvhuna kumaha sisu-ngo sa wutxhari. Jehovha a xamula miko-mbelo yako ngu ku kuninga kudikha aku ku no ‘veketa mbilu yako ni mialakanyo yako,’ e kuvhuna kumaha sisungo sa sinene.—Vaf. 4:6, 7; 1 Pedro 5:7.

¹⁰ **Vana ni vangana va vanene.** Bhula ni vangana vako ngu matipfelo ni sikarato si u mananako naso, ngutu-ngutu ava va nga nga manana ni sikarato so nga soneso. Nga-ko u txi maha toneto u na tipfa kwati. (Ekl. 4:9, 10) Vangana va u nga ti navo ka txiave-lo txako i ngadi vangana vako. Kambe, ka txiemo txa txiphya ti na lava u mana vanga-na va vaphya. Khumbula ti to kasi ku u mana vangana ti lava u va ni maseko. U nga mahi-sa kutxani? Bhula ni vangana vako ngu ma-katekwa ya Jehovha a nga kuninga, kasi ku ve ti wona to u thumela Jehovha ngu li-tsako. Hambi i di ti to vamwani dibanzani kwako kha va kuwoni kuhiseka kwako ngu mthumo wa mbimo yotshe, kambe vamwa-ni va nga lava kutekelela txikombiso txako se ve va vangana vako. Ti wonene ku mbi-mo yotshe u si zumbeli kubhula ngu tako dwe, mwendo kuzumbela kudila-dila ngu si-karato.

¹¹ Ngako txiavelo txako txi di gumile ngu-ko mngana wako wa wukati a nga ti lwala, u nga mu sole. Kambe ngako i ti awe u nga ti

10. Hi nga va manisa kutxani vangana?

11. U nga maha txani kasi kusimama u va ni litsako ni mkatako?

DIBANZA DI NGA VHUNISA KUTXANI?

Va vhune ngu silo si va si lavako
(Wona ndimana 13)

Huma nayo thembwe
(Wona ndimana 14)

Iwala u nga tipfi mnando u pimisa to mkatako a na kusola. Khumbula to konkuwa mi “nyama yimweyo,” ni ku mi thembisile Jehovha ku-khatalelana hambi ku txi humelela tihi ni tihi. (Mat. 19:5, 6) I di ti to mi to leka txiavelo ngu mhaka ya txirumbo txo mbi txi rinzela, maha-ni to mwanana wanu e pfisisa to ene mbwa lisi-ma ngutu kupinda txiavelo txi mi nga ti natxo. Gelani mwanana wanu to ene i “thomba” yo ta ngu ka Txizimu. (Mas. 127:3-5) Kambe mi nga divale ku mu gela makatekwa ya mi nga ma mana ka txiavelo txonetxo. Mi txi maha toneto mi na kuzeta mwanana wanu e belela mthumo wa mbimo yotshe kufana ni nanu.

VAMWANI VA NGA VA VHUNISA KUTXANI?

¹² Ta tsakisa kuziva to mabanzani vanathu va maha totshe kasi kuvhuna vanathu va va mananako ni kutxitxa ka siavelo kusimama ve thumela Jehovha. Vona va maha toneto ngu ku va kuzeta ku ve simama ni mthumo wa mbimo yotshe, va va vhuna ngu male, silo simwani, mwendu ku va vhuna ngu kuxayisa vaveleki wawe ava va zumbako kule. (Vag. 6:2) Ngako ava va ku ka mthumo wa mbimo yotshe txi txi guma txiavelo ve ta thumela dibanzani kwako, u nga pimi ti to ko va ni ta walo va nga maha se vo tsayiswa.* Hahanze keto, va vhuni ve tolovela. Va hoyozele ngu manza mambidi u txi va ndunduzela ngu mthumo wawe, hambi va si swi ve maha to tala ngu mhaka ya malwati. Maha wungana navo. Londola kugonda to tala ka wusikoti wawe.

* Madhota a dibanza amu mwanathu wo kari a nga ti thumela kona ngu txikuluveta ma fanete me bhala dipapilo do ya ka dibanza di a yako ka dona, eto ti na mu vhuna ku a si sweli kusimama e thuma kota nyaphandule, didhota mwendo dilanda da wuthumeli.

12. a) Hi nga maha txani ti to hi vhuna va va mananako ni kutxixa ka siavelo ti to ve simama ve thumela Jehovha? b) Hi nga maha txani ti to hi va vhuna ve tolovela?

¹³ Vanathu va va mananako ni kutxitxa siavelo u nga va vhuna va di ngadi kuhoka dibanzani kwako kasi ku ve mana wukhalo wo zumba ka wona, mabelelo ya maxapa. Mwendu hi nga va komba tinzila to ya sitolo govani mwendo kumwani. Kha ti lavi ku hi zumbela kudila navo, kambe hi zama kupfisisa txiemo txawe. Ti nga maha va txi wonisana ni malwati awe vapune mwendo va txi lwalelwa ngu dixaka. Mbimo yimwani va nga maneka va di pandisekile ngu kufelwa.* Ni ku, ti nga maha va txi pandiseka ngu kukhum-bula vangana vawe ka txiavelo txi txi nga guma. Ti nga teka mbimo kala ku za ve tolovela matipfelo oneyo.

¹⁴ Ngako u txi va seketela ni ku va vekela txikombiso txa txinene ti na va vhuna ku

* Wona mlongoloko wa timhaka wu wu ku “Como lidar com a dor da morte”, ka *Desperta!* ya wu 3 ya 2018.

13. Hi nga maha txani kasi kuvhuna va vo ngadi kuhoka dibanzani kwathu va va nga manana ni kutxitxa txiavelo?

14. Vanathu va m'vhunisile kutxani mwanathu ku e tolovela txiavelo txakwe txa txiphya?

ve tolovela. Mwanathu mmwani wa txisikati awu a nga thuma ka ditiko da hahanze a khene: “Ka txiavelo txango txa kale ni ti tsi- mbitisa sigondo ditshiku ni ditshiku. Kambe konkuwa ka txiavelo txiya ni ku natxo ti ti ni karatela kumana ni mkhanjo wo tula Bhiblia mwendo kukombisa vhidhiyo. Hambu keto, vanathu va ti ni ramba ka maendo ni ka si- gondo sawe. Kuwona txibindi ni kuhiseka ka vanathu va txi tsimbitisa sigondo si si veka- ko mihando ti ni vhuni kuva ni mawonelo a manene. Se ni gondile kukhata mabhulo. Totshelele tiya ti ni vhunile kuwuseta litsa- ko langu.”

U NGA WONE MSANA

¹⁵ Phela u nga sikota kuhumelela ka txiave- lo txako. U nga pimi to aku u nga manana ni kutxitxa ka txiavelo u to mbi thuma kwa- ti. Veka mapimo ako ka makatekwa ya Jeho- vha a ku ningako u simama u txhumayela.

15. U nga vhwana ngu txani ti to u humelela ka txiavelo txako?

Lava tinzila to andisa mthumo wo txhumayela ka wukhalo wako

(Wona tindimana 15-16)

Etetela txikombiso txa Makristu a kale. Ova mu ma nga ti kona ma ti “tsimbila ve nuwela dipswi da mahungu a manene.” (Mith. 8: 1, 4) Mizamo yako yo simama u txhumayela yi nga vhuna ngutu. Ngu txikombiso, vanyaphandule va va nga ti hingilwe ka ditiko do kari va yite ka dimwani amu ni kona ku nga ti ni txilaveko txo txhumayela ngu lidimi lawe. Kha ta swela, ku ve ni mitxawa ya yipha yi yi nga ti xalela mitshangano.

¹⁶ “Kutsaka ka MKOMA mtamo wanu.” (Neh. 8:10) Kukhata, ti lava hi mana litsako ka Jehovha i si nga ka txiavelo txathu, hambu i di ti to ha txi dhunda ngutu. Ngu tone-to, simama u tsimbila ni Jehovha u zumba hafuhi nayo ni ku mthemba. Khumbula to u ti dhunda txiavelo txako ngu mhaka ya ku u nga ti maha totshe kasi ku u vhuna vanathu. Ngu kufana, veka mapimo ako ka txiavelo txi u ku natxo konkuwa se u na wona to Jehovha a na kuvhuna ku u txi dhunda.—Ekl. 7:10.

¹⁷ Ti lava hi khumbula to mthumo wathu ka Jehovha mbwa mbimo yotshe, kambe siavelo sathu nza mbimonyana. Ka mafu a

16. U nga li manisa kutxani litsako ka txiavelo txako txa txipha?

17. Ti lava hi khumbula txani mayelano ni siavelo sathu?

maphya, hi na ta manana ni kutxitxa ka siavelo. Aleksey, awu hi nga bhula ngene a womba to kutxitxa ku a nga manana nako ku mu vhuna ku e ti lulamisela mbimo yi yi tako. Ene a khene: “Ani ni ti ti ziva to Jehovha waho ni ku mafu a maphya ma nata, kambe mbimo yimwani ti ti woneka nga o va mloro dwe. Konkuwa ni tipfa ni di hafuhi ni Jehovha ni ku i si nga kale hi na bela ka mafu a maphya.” (Mith. 2:25) Ti si nga ni mhaka ni txiavelo txathu, he simameni hi tsimbila ni Jehovha. Kha na mbi hi tsho-tsha, ene a na hi vhuna kumana litsako mbimo yi hi mahako ati hi nga ti kotako ka mthumo wakwe ova mu hi ku kona.—Isaya 41:13.

TITXHAMUSELO TA MIFOTA Diphepha 21: Mpatwa wumwani awu ti ko sunga wu leka txiavelo txa wona ka diti-ko da hahanze wu txi salisa vanathu. **Diphepha 22:** Ngu msana se va ti wuyile ditikoni kwawe, mbimo yotshe ve khongela ka Jehovha kasi ku e va vhuna kuwonisana ni sikarato sawe. **Diphepha 24:** Ngu kuvhunwa ngu Jehovha, vona va wuyela ka mthumo wa mbimo yotshe. Vona va thumisa lidimi li va nga li gonda mbimo yi i nga ti varumiwa ti to ve txhumayela ka valuvuli ka dibanza di va nga avelwa ka dona.

U NGA XAMULISA KUTXANI?

- Nji txani txi nga hi vhunako kuwonisana ni kutxitxa ka siavelo?
- Hi nga vhunisa kutxani ava va nga manana ni kutxitxa ka siavelo?
- Hi nga maha txani kasi ku hi simama hi si woni msana?

LIKHOLO

Fanelo yi yi hi ningako mtamo

LIRANDO
LITSAKO
KUDIKHA
KUTIMISELA
WUNENE
KUTSHAMBISA
LIKHOLO
KUTHEMBEKA
KUTIPIMELA

LIKHOLO li ni mtamo wa hombe. Ngu txikombiso, hambiku Sathani a lavako ku hi daya ngu didhawa da moya, likholo la hi vhuna 'kuvhika siholo-ma sa mndilo sa m'bihi.' (Vaef. 6:16) Ngako hi di ni likholo, hi na xula sikarato hambi si txi woneka i di sa hombe. Jesu a gete vagondiswa a txi khene: "Ngako mi di ni kukholwa ko fana ni mbewu ya txinapi, mi na womba ka mmango wuwa, mi txi khanu: 'Khukha hawa u txi ya haleya,' wona wu na khukha." (Mat. 17:20) Aku likholo li ku ni mtamo wo hi tsanisa ngu didhawa da moya, ti lava hi ziva tixamulo ta siwotiso siya: Nji txani likholo? Hi nga di ningisa kutxani lisima ditshuri? Hi nga kulisisa kutxani likholo lathu? Ni ku, i mani wu hi felako kuveka likholo kwakwe?—Var. 4:3.

NJI TXANI LIKHOLO?

Likholo hi nga kukholwa dwe ati Bhiblia yi ti wombako, nguko "madhimoni ni ona ma kholwa [to Txizimu txiho], kambe ma dhudhumela." (Jak. 2:19) Se, nji txani likholo?

Bhiblia yi womba to likholo li pata timhaka timbidi. **Txo khata**, "likholo njitsaniso txa kumana simaha si hi si rinzelako." (Vaheb. 11:1) Ngako u di ni likholo, u na kholwa to totshe ati Jehovha a ti thembisako ditshuri ni ku ti na maheka. Ngu txikombiso, Jehovha a gete Vaisrayeli ku khene: "I di ku ma sikota kufunya txitumelelano txangu ni mitshikari, ni txitumelelano txangu ni wusiku, ati taku . . . ku si nga ni wusiku ni mitshikari ka mbimo ya kona; se txitumelelano txangu ni Dha-vhidha, txithumi txangu, txi nga funyeka." (Jer.

33:20, 21) Ina wa thava ti to ditshiku dimwani ditambo di na nyamalala, kuzumba i di txidema? Nadha! Kufana ni ku u tsanisekako ti to kha ku na mbi thuka ku pwateka ditambo ha mafuni, ngu kufana tsaniseka ti to M'vangi wa silo soneso a na hetisisa sithembiso sakwe.—Isaya 55:10, 11; Mat. 5:18.

Txa wumbidi, likholo "njikombiso txa sile hi si si woniko." Wona to likholo "njikombiso," mwendu sikombiso so kholwisa sa silo si si wonekiko hambiku si kuho. (Vaheb. 11:1) Ngu txikombiso; a hi nge mwanana o ku wotisa atxi khene: 'U ti zivisa kutxani to moya wuho?' Hambiku u si khali-ko kuwona moya u nga zama ku mu maha e pfisisa ngu ku mgela ngu ti moya wu ti mahako kufana ni ku hi hefemulako, kuwona moya wu txi peka ni timwani. Mbimo yi a wonako ati moya wu ti mahako a na kholwa ti to moya wuho. Ngu kufana, likholo li seketetwe ka sikombiso so pfisiseka.—Var. 1:20.

NINGA LISIMA DITSHURI

Aku likholo li seketelwako ka sikombiso, ti hi maha hi lava 'kuziva ditshuri.' (1 Tim. 2:4) Kambe, ti lava hi maha timwani. Mpostoli Paulo a bhate tiya: "M'thu a kholwa **ngu mbilu**." (Var. 10:10) M'thu a fanete kuninga lisima ditshuri i si nga kukholwa ka dona dwe. Se ngako a txi maha toneto, a na kombisa likholo i ku kuhanya mayelano ditshuri. (Jak. 2:20) M'thu wu a si ningiko lisi-ma ditshuri a nga kaneta hambi a txi wona to ditshuri, ngako a si tumeli kutxitxa ati a ti kho-

lwako mwendo a txi lava kutiemelela ka diha-nyo dakwe da nzambwa. (2 Pedro 3:3, 4; Judha 18) Ngu toneto, ka timbimo ka kale, hi nga votshe va nga vona sidiwukiso va nga ti ni likholo. (Mit. 14:11; Joh. 12:37) Moya wo sawuleka wu ni nga likholo dwe ka vale timbilu tawe ti tsakelako ditshuri i si nga makuhu.—Vag. 5:22; 2 Vat. 2:10, 11.

DHAVHIDHA A LI KULISISILE KUTXANI LIKHOLO LO TSANA?

Mmweyo wa va nga di ni likholo la hombe i ti Mkoma Dhavhidha. (Vaheb. 11:32, 33) Kambe, hi nga votshe ka maxaka a Dhavhidha va nga ti ni likholo longelo. Ngu txikombiso, ditshiku dimwani Eliyabhe mkoma wakwe, a ti kombile a si nga ni likholo mbimo yi a nga dhungetela Dhavhidha aku a nga ti pandisekile ngu mhaka ya Goliya. (1 Sam. 17:26-28) Kha nga ho wu a velekwako a di ni likholo mwendo kutekelela vaveleki, se likholo la Dhavhidha i ti mhaka ya wuxaka wu a nga ti nawo ni Txizimu.

Ka Masalmo 27, ka ndimana 1, Dhavhidha a kombisa ati a nga li manisa tona likholo lone-lo lo tsana. Ka tindimana 2, 3, Dhavhidha a ti **alakanyisisa** ngu ti a nga maha kale ni nzila yi Jehovah a nga m'vhuna ngu yona kuwonisana ni valala vakwe. Ka ndimana 4, ene **a bongile** lulamiselo ya Jehovah ya wukhozeli. Ka ndimana 6, Dhavhidha a **khozete** Jehovah kumweko ni makholwa kulowe khe dithepeleni. Ka tindimana 7, 8, ene a txi maha **mkombelo** ka Jehovah mbimo yotshe. Ka ndimana 11 Dhavhidha a tshumete e lava **kugondiswa** nzila ya Txizimu. Kambe, txa lisima ngutu ka Dhavhidha i ti ku va ni likholo. Ngu toneto ka ndimana 13, NM a wotisile atxi khene: “Ku ndi na maheka txani ngu ngani i di ku ni singa ni likholo?”

U NGA LI KULISISA KUTXANI LIKHOLO?

U nga va ni likholo lo fana ni la Dhavhidha ngako u txi tekelela txikombiso txakwe ni simaho si si nga kombiswa ka Masalmo 27. Aku likholo li

Kufana ni ku hi kholwako to ku na va ni wusiku ni mitshikari mbimo yotshe, ha kholwa to sithembiso sa Txizimu si na hetiseka

nga seketelwa ka wuzivi wa ditshuri, ngako u txi gonda Bhiblia ni mabhuku a sengeletano ti na ku hehukela ku va ni likholo i ku mhando wa moya wa Txizimu. (Mas. 1:2, 3) Tihe mbimo yo alakanyisisa ngu ti u ti gondako, u txi maha toneto ti na kuvhuna kukombisa kubonga Jehovah. Ngu toneto u na kombisa likholo ngu ku mkhozela mitshanganoni ni kutxhumayelani. (Vaheb. 10:23-25) Hi tshumela hi kombisa likholo hi txi ‘khongela yotshe mbimo.’ (Luka 18:1-8) Ngu toneto, ‘khongela u si karali’ u tsaniseka to ene wa ku “khatalela.” (1 Vat. 5:17; 1 Pedro 5:7) Likholo li hi kuzeta kumaha ati i ku ta tinene, ngako hi txi maha ati i ku ta tinene likholo lathu li na kula. —Jak. 2:22.

KOMBISA LIKHOLO KA JESU

Ka wusiku wu Jesu a nga ndi no fa ngu wona a gete tiya vagondiswa vakwe: “Kholwani ka

Txizimu, mi txi kholwa ni kwangu.” (Joh. 14:1) Se ti lava hi kombisa likholo i si nga ka Jehovha dwe, kambe ni ka Jesu. U nga li kombisisa kutxani likholo ka Jesu? Hi wone tinzila tiraru.

Txo khata, teka mtirulo kota ningo yi Txizimu txi ku ningako awe upune. Mpostoli Paulo a ti khene: “Ni hanya ngu kukholwa ka Mwanana wa Txizimu, awu a nga ni randa, a txi ti ningela ngu ngani.” (Vag. 2:20) Ngako u txi kombisa kukholwa ka Jesu u na kholwa ngu kutsaniseka ti to mtirulo i ningo yako upune, ngu mhaka ya wona u na divalelwa sionho, u na mana wutomi wo mbi guma ni ku, wona njikombiso txa lirando li Txizimu txi ku nalo ngu ngawe. (Var. 8:32, 38, 39; Vaef. 1:7) Atiya ti na kuvhuna ku u si tipfi u si nga wa txilo.—2 Vat. 2:16, 17.

Txa wumbidi, tshuketa hafuhi ni Jehovha ngu mkombelo ngu kuthumisa digandelo da Jesu. Ngu mhaka ya mtirulo hi nga sikota kukhongela ka Jehovha “ahawa hi no ya mana wumbilu ni kateko yi yi no hi vhuna ngu mbimo yi yi fanela-

ko.” (Vaheb. 4:15, 16; 10:19-22) Mkombelo wu na hi vhuna kutiemisela ku hi si xulwi ngu txionho.—Luka 22:40.

Txa wuraru, engisa Jesu. Mpostoli Paulo a bhate tiya: “Awu a kholwako ka Mwanana, a ni wutomi wo mbi guma. Awu a si engisiko Mwanana, kha na mbi wona wutomi, aniko kuhenya ka Txizimu ku txitimwi kwakwe.” (Joh. 3:36) Wona to Johani a womba to kukholwa ti womba kuengisa. Ngu toneto, u kombisa kukholwa loko u txi engisa Jesu. U engisa Jesu ngu kulondisela “mlayo wa Kristu,” i ku totshe ati ene a nga ti gondisa ni ti a hi rumako kumaha. (Vag. 6:2) U nga tshumela u engisa Jesu ngu kulondisela mkongomiso awu ene a hi ningako ngu kuthumisa ‘txithumi txo thembeka na txi di ni wutxhari.’ (Mat. 24:45) Ngako u txi engisa Jesu u na mana txibindi txo timisela sikarato.—Luka 6:47, 48.

“KULANI AMU KA LIKHOLO LANU LO SAWULEKA NGUTU”

Dijaha dimwani di wombile tiya ka Jesu: “Na kholwa! Aniko ni vhune ku ambi kholwa kwangu.” (Marku 9:24) Dijaha diya di ti ni likholo, kambe ngu kutiveka hahatshi di ti woni to di lava txivhuno. Kufana ni dijaha diya, hotshethu hi na manana ni siemo si si no lava hi engetela likholo. Se hotshethu hi nga tsanisa likholo lathu konkuwa. Nga ha hi nga ti wona ka msungu wuwa, ngako hi txi gonda Bhiblia ni kualakanyisisa ngu ti hi ti gondako hi na kombisa kubonga Jehovha. Likholo lathu li nga tshumela li kula mbimo yi hi mkhazelako kumweko ni vakhozeli kulothi, hi txi gela vamwani ngu themba yathu ni kukhongela mbimo yotshe. Txitimwi keto, mbimo yi hi tsanisako likholo lathu, hi na mana hakhelo ya hombe ngutu. Bhiblia yi hi kuzeta tiya: “Vorandeka, kulani amu ka likholo lanu lo sawuleka ngutu, . . . ti veke-teni lirandoni ka Txizimu.”—Judha 20, 21.

Ti womba txani kukholwa ka Jesu?

JOHANI MUBHABHATISI

**Txikombiso txi txi nga hi vhunako
kusimama hi va ni litsako**

INA tiho ti u navelako ku ti maha dibanzani kambe u si ti kotiko ku ti hokelela? Ti nga maha i di malungelo aya vamwani va ku nawo, wutixamuleli wo kari dibanzani, mwendo txiavelo atxi u nga txi txi khatalela. Kambe, ngu mhaka ya dihanyo, timale, mwendo wutixamuleli wa mwaya ti kumaha u si tikoti kuhokelela makungo onewo. Mbimo yimwani ti nga maha ti di lavile u leka txiavelo txi u nga txi txi dhunda ngu mhaka ya kutxitxa ka mkongomiso ka sengeletano. Se, u nga tipfa u si mahi to tala nga ti u nga ti navelisa tona. Ka siemo so nga soneso, ta pfisiseka ngako u txi gumelwa ngu litsako. Hambiketo, u nga ma xulisa kutxani matipfelo o fana ni dikhohho, kunyenyezeka mwendo kuswireka? U nga simamisa kutxani u va ni litsako?

Hi nga gonda to kari mayelano ni kusimama hi va ni litsako loko hi txi xolisisa txikombiso txa Johani Mubhabhatisi. Johani a ti ni malungelo o sawuleka, hambiketo ene a si ti zivi ati ti ndi no humelela ka wutomi. Ti nga maha a sa pimisa to a nga thuka e heta mbimo ya lapha a di jele kupinda ayi a nga heta a txi txhumayela. Hambiketo, ene kha guma mtamo ni ku a simamile e va ni

litsako wutomi wakwe wotshe. Nji txani txi nga m'vhuna? Athu hi nga simamisa kutxani hi va ni litsako hambi hi txi manana ni sikarato?

JOHANI A TI NI LITSAKO KA TXIAVELO TXAKWE

Ngu Abril wa 29 EC, Johani a khatile kuthuma ka txiavelo txakwe txo lulamisela nzila ya Mesiya, a txi khene: “Hundulukani, nguko wu hafuhi Mfumo wa nzumani.” (Mat. 3:2; Luka 1:12-17) Vo tala va tumete txirambo. Mabutho o tala ma tile ngu ka makhalo o hambana-hambana ku ta engisela didungula dakwe, vo tala va tsakete ve tshumela ve bhabhatiswa. Johani a vile ni txi-bindi txo gela vakhongeli vale vo tigela mayelano ni wulamuli wu wu nga ti va rinzete ngako va si txitxi. (Mat. 3:5-12) Ka mthumo wakwe wotshe, ta lisima ngutu ati a nga maha ngu bhabhatisa Jesu ngu Outubro wa 29 EC. Se, kukhukhela ka mbimo yoneyo, Johani a txi kongomisa vathu ku ve londisela Jesu, i ku Mesiya wu va nga ti thembisilwe.—Joh. 1:32-37.

Jesu a wombile tiya mayelano ni mthumo wo sawuleka wa Johani: “Hagari ka vanana va va nga vele kwa ngu wamsikati, kha ka maneka wa

hombe wo pinda Johani Mubhabhatisi.” (Mat. 11: 11) Ti hakubasani ti to Johani a ti tsaka ngu makatekwa ya a nga ti ma mana. Kufana ni Johani, Makristu nyamsi ma mana makatekwa o tala. Wona txikombiso txa Terry. Ene ni msikati wakwe Sandra va vile ka mthumo wa mbimo yotshe kudingana 50 wa malembe. Terry a womba tiya: “Ni ve ni malungelo o tsakisa ngutu. Ni thumile kota nyaphandule, Bhetele, nyaphandule wo sawuleka, muwoneleli wa txigava, muwoneleli wa m’ganga ni ku konkuwa ni tshumete ni thuma kota nyaphandule wo sawuleka.” Ta tsakisa ku va ni siavelo so sawuleka, kambe nga ha hi no wona ngu kona ka txikombiso txa Johani, ti to hi simama hi va ni litsako ti lava mizamo mbimo yi siemo sathu si txitxako.

KOMBISA KUBONGA

Johani a simamile e va ni litsako nguko a nga ti kombisa kubonga malungelo ya a nga ti nawo. Alakanyisisa ngu tiya: Msana kova Jesu a di bhabhatisilwe, valondeteli va Johani va txi ya ve pumbeka kambe va Jesu va txo engeteleka. Ngu toneto valondeteli va Johani va tile kwakwe va ta khene: Jesu “wa bhabhatisa nene, se votshe va ya kwakwe.” (Joh. 3:26) Johani a to xamula a txi khene: “Nyamne wa msikati ngu mteki, se pheleketi ya mteki yo mu bangalata ni ku mu engisa, **yi tsaka ngu kutsaka ka hombe**, ngako yi txi pfa dipswi da mteki: Aliya ngu lona **litsako langu, lona li hetisekile.**” (Joh. 3:29) Johani kha palisana ni Jesu, hambi kupimisa to mthumo wakwe se i si nga wa lisima ngu mhaka ya ku mthumo wa Jesu i nga ti wa lisima ngutu. Hahanze keto, Johani a simamile e va ni litsako nguko a ti ninga lisima mthumo wakwe wa wu “pheleketi.”

Mawonelo aya Johani a nga ti nawo ma mu vhuni ku e va ni litsako hambiku ti nga si hehuki. Ngu txikombiso, Johani i ti Mnazira se a si tumelelwi kusela vhinya. (Luka 1:15) Jesu a wombile tiya mayelano ni mahanyelo a Johani: ‘Nguko a tile, a si dyi, a si seli.’ Kambe, Jesu ni valondeteli vakwe va si nga ni mlayo wonewo, se vona

va ti hanya kufana ni vathu vamwani. (Mat. 11: 18, 19) Johani a si mahi sidiwukiso kambe, a txi ti ziva to vagondiswa vamwani va Jesu ava i nga ti valondeteli vakwe va ti maha sidiwukiso. (Mat. 10:1; Joh. 10:41) Hahanze ko tumelela kuhambana aku ku nga tiho hagari ka vagondiswa vakwe ni va Jesu, ene a simamile ka txiavelo txa-kwe.

Ngako nathu hi txi ninga lisima siavelo sathu hi na va ni litsako. Terry awu a nga wombwa ka msungo wuwa a khene: “Ni ti alakanyisisa ngu sotshe siavelo si ni nga ningwa.” A txi wona msana ka mthumo wa mbimo yotshe a khene: “Kha ni ti soli kambe ni khumbula timhaka to tsakisa ngutu.”

Hi nga kulisa litsako lathu ka mthumo wa Jehovah ngu kualakanyisisa ngu ti ti mahako txiavelo txo kari txi va txa lisima. I lungelo ya hombe ku va “vavhuneteli va Txizimu.” (1 Vak. 3:9) Kufana ni tximaha txa lisima txi tshurako ngako txi txi xayiswa, kualakanyisisa ngu lungelo yo thumela Txizimu ti na hi vhuna kusimama hi va ni litsako. Hi na mbi zumbela kudinganisela mthumo wathu ni wa vamwani. Ni ku hi na mbi ma wonela hahatshi malungelo athu ngu kuwona a vamwani.—Vag. 6:4.

VEKA MAPIMO AKO KA TIMHAKA TA MOYA

Ti nga maha Johani a txi ti ziva to mthumo wakwe wu ndina ema, kambe a si ti zivi to wu ndi na ema konaha ni konaha. (Joh. 3:30) Ngu dilembe da 30 EC, msana ka 6 wa mitxima a di bhabhatisile Jesu, ene a khotetwe ngu Mkoma Herodha. Hambiketo, ene a mahile totshe kasi kuningela wufakazi. (Marku 6:17-20) Nji txani txi nga m’vhuna kusimama ni litsako ka totshe tiya? Nguko a nga txi veka mapimo akwe ka timhaka ta moya.

Mbimo yi Johani a nga ti jele ene a mani madungula mayelano ni mthumo wa Jesu. (Mat. 11:2; Luka 7:18) Johani a ti kholwa to Jesu i ti ene Mesiya, kambe ti nga maha a di ti wotisile to ene a ndi na hetisisa ngu nzila yihi **totshe** ti Mibhalo yi ti wombako ngu ngene. Aku Jesu a

Kukeka mapimo ka mthumo wo txhumayela wu vanathu ha mafuni kotshe va wu mahako ti na hi vhuna ku va ni litsako

nga ndi no va mkoma ina a ndi na khata kufuma ka yona mbimo yile? Ina a ndi na mu humisa jele? Johani a ti lava kuziva tixamulo ta siwotiso soneso, se a rumete valondeteli vambidi ve ya wotisa Jesu ku: “Ngawe awu a tako mwendo hi ngadi hi verela mmwani kani?” (Luka 7:19) Mbimo yi va nga wuya va ti ta mu txhumayela ti to Jesu a ti maha sidiwukiso. Jesu a va rumile ku ve ya gela Johani to: “Mabhofu ma wona, silema sa tsimbila, va tshekela va basiswa, maphanzeve ma engisa, vafi va wuswa, sisiwana sa txhumayelwa Evhangelii.”—Luka 7:20-22.

Ti ha kubasani to Johani a tsanisilwe ngu didungula donedo. Ti mu kholwisile taku Jesu ngu ditshuri a ti hetisisa wuprofeti wa wu Mesiya. Hambiku kuhoka ka Jesu ku nga ti si na kumaha to Johani e humiswa jele, ene a txi ti ziva to mthumo wakwe i si nga wa mahala. Ti si nga ni mhaka ni siemo si a nga ti manana naso, a ti ni txi vangelo txo simama e tsaka.

Kufana ni Johani, ngako hi txi veka mapimo ka timhaka ta moya, hi na tsanisela ngu litsako ni kutimisela. (Vakl. 1:9-11) Hi nga

maha toneto ngu kulera Bhiblia ni kualakanyisisa ngu ti hi ti gondako, se hi na pfisisa to mthumo wathu ka Txizimu hi nga wa mahala. (1 Vak. 15:58) Mwanathu Sandra a khene: “Kulera Bhiblia ditshiku ni ditshiku ti ni vhuni kutshuketela hafuhi ni Jehovha. Ti ni vhuna kupimisa ngu Jehovha i si nga ngu ngani.” Hi txi ti ninga mbimo yo wona mthumo awu vathu va wu mahako ka Jehovha, eto ti na hi vhuna kwa mbi zumba hi txi pimisa ngu ngathu, kambe hi wona ti Jehovha a mahako. Sandra a tshumete a txi khene: “Mavhithiyo ya Broadcasting® a mtxima ni mtxima ma hi vhuna kutipfa hi di hafuhi ni sengeletano ni ku hi vhuna kusimama ni litsako.”

Ka yona mbimo yile ya yidotho ayi Johani a nga txhumayela ngu “moya ni mtamo wo fana ni wa Elija” ene i di “wo xaniseka” mwendo wa matipfelo kufana ni nathu. (Luka 1:17; Jak. 5:17) Ngako hi txi tekelela txikombiso txakwe txo kombisa kubonga ni kukeka mapimo athu ka timhaka ta moya, nathu hi nga simama hi va ni litsako ka mthumo wathu wa Mfumo ti si nga ni mhaka ni ti ti no hi humelela.

KA DIREVHISTA DIYA

Gondo 31: 30 ka Setembro kala 6 ka Outubro	2
“Kha hi gumi mtamo”!	
Gondo 32: 7-13 ka Outubro	8
Pfunani lirando	
Gondo 33: 14-20 ka Outubro	14
A “va va ku engisako” va na hanyiswa	
Gondo 34: 21-27 ka Outubro	20
Nzila yo wonisana ni kutxitxa ka siavelo	
Likholo—Fanelo yi yi hi ningako mtamo	26
Johani Mbhabhatisi—Txikombiso txi txi nga hi vhunako kusimama hi va ni litsako	29

Dibhuku diya kha di xaviswi. Dona di maha txienge txa mthumo wo gondisa Bhiblia ha mafuni kotshe wu wu seketelwako ngu miningelo ya ku tidhunda. Ti to u maha mningelo, bela ka donate.jw.org.

Hahanze ka mkongomiso wumwani, mibhalo yotshe yi thavisilwe ka *Bhiblia yo Sawuleka*. U txi mana [NM] i *Tradução do Novo Mundo da Bíblia Sagrada*.

The Watchtower (ISSN 0043-1087) August 2019 is published by Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.; L. Weaver, Jr., President; G. F. Simonis, Secretary-Treasurer; 1000 Red Mills Road, Wallkill, NY 12589-3299, and by Watch Tower Bible and Tract Society of South Africa NPC, 1 Robert Broom Drive East, Rangeview, Krugersdorp, 1739. © 2019 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. Printed in South Africa.

MISUNGO YA TIMHAKA TA LISIMA
YI YI KU KA JW.ORG

TO VHUNA TIMWAYA

Ni nga maha txani ti to ni kota kuwombawombisana ni vaveleki vangu?

Tinzila timwani ti ti nga kuvhunako ku u txhu-kwatisa mabhulo ni vaveleki vako.

(Bela ka MABHUKU > MABHUKU NI MABRO-XURA.)

Nzila yo lulamisa sikarato

Ku tshuketelana ku nga maha ti to ku va ni kuhambana hagari ka wukati wu wu nga tsana ni wu wu ku ni litsako ni wukati wu wu nga mbi tsana ni wo mbi tsakisa.

(Bela ka MABHUKU > MABHUKU NI MABRO-XURA.)

MFOTA WA KAPA:

Mbimo yi Paulo a nga ti Roma, e bhalela dipapilo Vafiliphiya. Ka mbimo yoneyo, Paulo a ti lava mikhanjo yo txhumayela vawoneleli va jele ni va nga ti mu endela. (Wona gondo 32, ndimana 16)

Bela ka site ya jw.org,
mwendo kumaha scan code

